

Reguleringsmyndigheten for Energi
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

01.06.2023

Videreutviklingen av inntektsreguleringen

Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) har sendt to rapporter som tar for seg videreutviklingen av inntektsreguleringen, ut på høring («*Evalueringen av bruken av syntetiske nett i måling av effektdistanse*» og «*Oppgavevariabler for leveringspålitelighet*»). Takk for muligheten til å gi innspill.

Før Lede går inn på detaljer fra de to rapportene, ønsker vi å løfte blikket. Det er flere utfordringer med dagens inntektsregulering som det bør jobbes med. Vi ber derfor om at RME ser på inntektsreguleringen i sin fulle bredde. To gode utgangspunkter er rapportene «*Nett i tide*» og «*Mer av alt – raskere*». Videre bør en se på høringsinnspillene som er relatert til rapportene.

En rekke forhold skaper verdier for samfunnet:

- Videreutvikling av eksisterende bedrifter / industri / virksomheter slik at de kan opprettholdes.
- Videreutvikling av samfunnet.
- Etableringer av nye bedrifter / industri / virksomheter.
- Realiseringen av norsk klimapolitikk og det grønne skiftet.

Verdiene er både økonomiske og ikke-økonomiske. For samfunnet forsvarer slike verdier at en noen ganger er i forkant med nettinvesteringer samt at en noen ganger tar en høyere driftsrisiko med hensyn til KILE.

Hovedutfordringen med dagens inntektsregulering er at den ikke tilrettelegger for behovet som samfunnet har for økt tilgang til nettkapasitet innen rimelig tid:

- Inntektsreguleringen gir reaktive investeringsincentiver (den belønner nettselskaper som er bakpå / for sent ute med investeringer), dvs. den gjør det vanskelig for nettselskapene å være i forkant med investeringer i nettkapasitet når dette er rasjonelt for samfunnet.

- Inntektsreguleringen gjør det vanskelig for nettselskapene å ta en noe høyere driftsrisiko med hensyn til KILE for å tillate økt tilknytning til strømmettet når dette er rasjonelt for samfunnet (den belønner nettselskaper som har en for konservativ tilnærming til driftsmessig forsvarlighet / for stor aversjon mot KILE-risiko).

Det er flere årsaker til at det er slik, men en sentral årsak er selve benchmarkingen – dens oppbygning og fokus (KILE, nettap, drift og vedlikehold og investeringer). Det ses bort fra at det har en verdi for samfunnet at nettselskapene kan realisere / muliggjøre tilknytninger av nye nettkunder eller kapasitetsøkninger for eksisterende nettkunder innen rimelig tid. For å kunne tillate mer uttak fra strømmettet relativt raskt, må det finnes tilgjengelig nettkapasitet i fellesnettet og/eller så må nettselskapet ta en høyere driftsrisiko.

Et siste forhold:

- Inntektsreguleringen gjør det lite gunstig for nettselskaper som holder til i områder der en må tilrettelegge for kommende lastvekst, og som forsyner større nettkunder som industri, elektriske ferger, m.m. I realiteten påføres nettselskaper som forsyner områder som preges av store investeringer, forberedelser for kommende nettutvidelser (etablere større bygg, bryterfelt for fremtidige transformatorer og ledninger, etc.) og komplekse nettkunder, økonomiske ulemper. Noe som er lite rimelig.

Punktet over er relatert til benchmarkingens oppgavedefinisjoner.

Desto sterkere inntektsreguleringens uheldige incentiver er, desto kraftigere blir effekten av dem.

Det bør diskuteres om kostnadsnormen som bygger på benchmarking og en forenklet fremstilling av hva nettselskaper gjør – et fåtalls indikatorer, og som har flere kjente svakheter, virkelig bør avgjøre hele 70 % av inntektsrammen for en samfunnskritisk infrastruktur.

De to rapportene som er sendt ut på høring, tar for seg lokalt distribusjonsnett. Dagens inntektsreguleringsmodell for lokalt distribusjonsnett, har flere utfordringer som RME – etter det vi kjenner til – ikke jobber aktivt med. Her er tre eksempler:

- Forsyningsoppgaven relatert til ulike nettkunder. En leilighetskunde i en boligblokk er kostnadsdrivende på en annen måte enn en gård, industribedrift eller elektrisk ferge – og det handler om mer enn leveringspålitelighet.
- Forsyningsoppgaven relatert til lavpenningsnettet.
- Forsyningsoppgaven relatert til områder i vekst samt elektriske ferger og industri.

Når det gjelder de to rapportene som er på høring, har Lede noen sentrale innspill.

Rapport: «Evalueringen av bruken av syntetiske nett i måling av effektdistanse»

Lede støtter konsulentselskapet Menon Economics sin vurdering om at transportindikatorer bør baseres på faktiske nett. En bruk av faktiske nett blir riktigere enn en bruk av syntetiske nett. Vi viser til tidligere høringsinnspill til RME der vi har påpekt det samme.

Lede støtter ikke bruken av en «transportert effekt» -indikator. Dette er en indikator som verken fanger opp eller håndterer nettselskapenes forsyningsoppgave på en god måte. Den er blind for historiske nettkapasitetsbehov, og den er reaktiv i forhold til fremtidige nettkapasitetsbehov. At den er blind for historiske kapasitetsbehov betyr at den ikke hensyntar at dagens strømmnett har den kapasiteten som det har, bl.a. fordi det har vært historiske behov som kanskje ikke lenger finnes. Og nettselskapene har hatt plikt til å dekke opp de historiske kapasitetsbehovene. Det er urimelig om nettselskaper kommer dårlig ut fordi de har bygd et nett som de var pliktig til å bygge for nettkunder som ikke lenger finnes eller har det samme behovet for nettkapasitet.

Oppgaveindikatorer som beskriver nettselskapenes investerings- og driftsoppgaver, bør baseres på det faktiske strømmnettet og de nettanleggene som faktisk finnes.

Rapport: «Oppgavevariabler for leveringspålitelighet»

Lede stiller spørsmål til tilnærmingene som konsulentselskapet Thema har benyttet overfor leveringspålitelighet. La oss forklare:

- Årlig ikke-levert energi (ILE) avhenger av årlig etterspørsel etter energi og transportlengder. Når transportlengdene øker, øker også sannsynlighetene for utfall og avbrudd.

Eksempel: *To nettkunder med samme årlige toppeffekt er plassert like langt ut i nettet. Kunde 1 har et jevnt og høyt forbruk, mens kunde 2 har lite forbruk og en sjelden spiss topp (som er like høy som kunde 1 sin jevne topp). Forventet ILE blir høyere for kunde 1 enn for kunde 2, noe som gjenspeiles i forventede KILE-kostnader.*

En indikator som er basert på årlig gjennomsnittlig «transportert energi», som vil virke på samme måte som en indikator basert på årlig sum «transportert energi»¹, kan fange opp kostnadsdrivere relatert til leveringspålitelighet. Fordi indikatoren er relatert til en forventning ved feil. Den vil trolig håndtere eksempelet over på en grei måte.

Thema har imidlertid utformet leveringspålitelighetsindikatorer som er basert på ulike varianter av toppeffekt. Og toppeffekt er ikke relatert til forventningen ved feil, men til et verstefallsutfall. «Transportert effekt» fanger dermed ikke opp leveringspålitelighet på en god måte. Hvor mye et verstefallsutfall avviker fra en forventning, vil variere fra område til område og mellom nettselskaper.

¹ Gjennomsnitt = Sum / 8760. Der 8760 er en fast verdi.

En årlig sum/gjennomsnittlig «transportert energi» -indikator kan ha en rolle i å være tillegg til / utfylle oppgaveindikatorer for fysiske nettanlegg. Fordi årlig sum/gjennomsnittlig «transportert energi» sier noe om bruken av strømmettet: Å frakte mye energi over lange avstander øker energitapet i strømmettet og forventet ILE. Forventet ILE gir grunnlaget for forventede KILE-kostnader.

Hvis RME vil gjøre noe mer enn sum/gjennomsnittlig «transportert energi» overfor leveringspålitelighet, kan en f.eks. gange den aktuelle energien opp med ulike satser pr kWh for husholdningskunder, industrikunder, handelsvirksomhetskunder, m.m. Men da bør KILE-ordningen bli tilsvarende grov. En ny spesialdesignet leveringspålitelighetsindikator kan altså føre til at en bør forenkle KILE-ordningen slik at de to i større grad samsvarer. Og hvis en ender opp med å etablere en spesialdesignet leveringspålitelighetsindikator, bør en uansett ha en årlig sum/gjennomsnittlig «transportert energi» -indikator for å fange opp forhold som driver energitapet i strømmettet.

RME bør i større grad involvere bransjen i videreutviklingen av inntektsreguleringen, og Lede bidrar gjerne inn i dette arbeidet. Det kunne vært en ide å arrangere en bredere innspillsrunde der RME samler tilbakemeldinger på utfordringer med inntektsreguleringen og forbedringsforslag.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Lede AS

Eivind Gramme
Rammeverk

